

P A T R O N A T
D'ESTUDIS HISTÒRICS
D'OLOI I COMARCA

(Annals 1996-1998)

p. 225-239

*Un fragment
de la
vida de
sant Grau*

Pep Vila

A la Biblioteca Marià Vayreda d'Olot es conserva un doble full de pergamí, escrit sobre vitela, que s'ha conservat com tants altres fragments antics perquè l'aprofitaren per a enquadrar un llibre. La fitxa que conté la descripció del manuscrit, fou redactada a ben segur per l'historiador Joaquim Danés i Torras (Olot 1888-1960), que des de 1924 fou membre de la junta del Museu-Biblioteca i posteriorment el director, diu:

«Cota: 53/15852 1-IX. Mossènyer Sanct Garau. Notable. Quatre pàgines 4rt. de 20 x 14 i 17'5 x 11'5 cm, manuscrites, sobre vitela, segles XV, XVI, en català, contenint part d'una hagiografia i apologia de Sant Grau. Procedència desconeguda. Al sèc entre els dos folis i en una altra lletra hi ha aquesta nota: "fragment d'una apologia de Sant Grau"».

Aquest fragment que per la lletra podem datar-lo de la fi del segle XV o de començament del XVI, no se sap d'on prové. Encara que la devoció a sant Grau abasti bona part de la nostra geografia, el cert és que la seva devoció era molt popular a la Garrotxa i, per la seva ubicació en una biblioteca olotina, pot provenir de qualsevol ermita, convent o parròquia de la comarca.

A les nostra diòcesi sant Grau té dedicades capelles a Sant Gregori (Gironès), Caldes de Malavella i Tossa de Mar (la Selva), Estanyol de Vilanova de la Muga (Alt Empordà) i Albons (Baix Empordà). També és un sant venerat a Falgons (Pla de l'Estany), Vallveralla (Alt Empordà) i a la Garrotxa el trobem a Entreperes de Sales de Llierca, Santa Margarida de Sant Esteve de

Bas, Joanetes, Olot, Santa Pau, la Pinya, Mieres, Tortellà, Sant Pelegrí de les Planes d'Hostoles i els Hostalets de Bas.

En el llibre de Carme Sala i Giralt, *L'art religiós a la comarca de la Garrotxa* he llegit un contracte fet a 6 de juliol de 1633, de la notaria de Pau Oliveras, per fer el retaule major de la església de Nostra Senyora de Altura (sic) de la vila d'Olot en el qual Domingo Casamira, escultor de la vila de Ripoll, ha de fer entre altres imatges *una figura a cada pastera sian St... e St. Garau, y a cada costat de dits pedrestals haya de fer talla.*⁽¹⁾ D'Olot són també els *Goigs en llahor del gloriós Abat Sant Grau, quals preciosas reliquias son venerades en la hermosa Capella de Sant Roch, en la parroquia d'Olot, Bisbat de Gerona* (Olot, Impremta de Juan Bonet, 1892).

Ramon Llongarriu, en el llibre *Un any a pagès*,⁽²⁾ explica com a començament del segle XX, la devoció a aquest sant gaudia encara de molt de predicament entre les classes populars pageses de la Garrotxa, diada en la qual es beneïen bous i vaques. La tradició explica que en temps antics hi hagué una epidèmia que afectava el bestiar boví. Sant Grau va beneir un bou que s'acabava de morir; amb la seva intercessió va revifar-se fins al punt que tornà a viure. Tots els pagesos van desenterrar els bous morts, sant Grau els beneí i els va ressuscitar. Des de llavors aquest bestiar es troba sota l'advocació d'aquest sant. Ramon Llongarriu parla, però, de del culte a sant Grau de Bronya,⁽³⁾ nascut a Namur (Bèlgica), quan, en realitat, penso que es tracta de sant Grau d'Aurillac, de la congregació de Cluny, a l'Auvèrnia (França) com més endavant veurem. En honor a la veritat, però, he pogut comprovar com la pietat popular barreja sovint (vida, llegenda i iconografia) de sant Grau d'Aurillac amb la del frare reformador sant Gerard de Brogne de Namur. Segons Llongarriu:

« El 13 d'octubre hom anava a beneir les banyes. Era el dia de sant Grau

1. Olot, Alzamora, 1987, p.168.

2. Olot, Llibres de Batet, 1995, p. 103-104.

3. *La Vie du Glorieux Saint Gerard Abbé de Broigne*. Tirée des écrits du R.P. Ribadeneira, et augmentée...par... Gerard Soiria...A Namur, par Henry Furllet (Apud 1618).

(Guerau o Gerard, també), patró invocat com a protector del bestiar boví: bous i vaques [...] De molt antic, la festa més coneguda en aquesta diada és la celebrada a l'ermita de Sant Grau d'Entreperes, sufragània de la parròquia de Santa Cecília de Sadernes. Primigèniament, la titular de l'ermita era la Verge Maria, Santa Maria d'Entreperes. Sant Grau es venerava en un altaret lateral. El que són les coses, però, que amb el temps el sant passà a l'altar major i el canvi de l'advocació mariana per la de l'abat esdevingué naturalment.[...] A Entreperes hi anava gent de molt lluny. Gent que feia cinc i sis hores de camí: d'Albanyà, Bassegoda, Pincaró... Els pagesos de la rodalia d'Olot també hi anaven, és clar.[...] I quin sant Grau és venerat? Entre els molts Grau canonitzats, el nostre patró és sant Grau de Bronya, prop de Namur (Bèlgica), on fundà el monestir de Sant Eugeni del qual fou abat».

Segons Joan Amades⁽⁴⁾ «la imatge del del sant més venerada era d'Entreperes, sufragània de Sadernes. Darrerament l'ermità llogava bous de terrissa al preu de dos rals. Els devots els posaven una estona damunt de l'altar, a la intenció del guariment de la bèstia per la qual reclamaven salut. Després de fetes les oracions, l'ermità retirava la figura de damunt de la mesa, i la llogava a un altre fidel, si es presentava el cas [...] Antigament hom portava el bestiar boví pels voltants de l'ermita, i el sacerdot, des del peu de la porta i a la vista del bestiar, celebrava la missa dels bous».

Sant Grau d'Aurillac⁽⁵⁾

Sant Grau celebra la festa el 13 d'octubre. Grau (Geraldus, en llatí, Gé-

4. *Costumari Català*, Barcelona, Salvat-Edicions 62, vol. V, p. 475.

5. Sobre sant Grau vegeu aquests treballs: R. AUBERT, *Dictionnaire d'Histoire et de Géographie Ecclesiastiques*, vol. XX, París, Letouzey et Ané, 1984, p. 832-834. E. C. GIRBAL, *Tossa. Noticias sobre la historia, tradiciones y costumbres de esta villa y su término*, Girona, Paciano Torres, 1884. En aquesta publicació, hi ha un capítol de l'obra dedicat al

rauld, en francès; Geraldo, en italià), és contracció de Guerau o Gerald, nom germànic que significa «guàrdia valent». El text del qual parlarem fa referència, doncs, a sant Grau d'Aurillac.

Sant Grau nasquè el 855 de família noble i de molt jove es dedicà a l'estudi i la pregària. Va ser comte d'Orlhac, ara Aurillac, a l'Alvèrnia, Occitània. Morí a Ciergues el 13 d'octubre de l'any 909 i el seu cos fou soterrat a Aurillac. Ben aviat la seva santedat fou objecte de culte i de pelegrinatge. És una de tantes advocacions occitanes de notable influència a Catalunya, difosa arreu d'Europa per l'orde de Cluny. Tot el que sabem prové de la seva *Vita*, escrita pels volts del 940 per Odó, futur bisbe de Cluny. S'ha conservat un document autèntic de la seva vida que és el privilegi obtingut del rei Carles el Simple per edificar un monestir.

L'any 894 sant Grau fundà el monestir benedictí d'Aurillac que posà sota la protecció de sant Pere i sant Pau, forma jurídica per assegurar-se la independència enfront les intromissions de la noblesa.

Els benedictins van propagar el culte a sant Grau i arribà també a les nostres comarques. L'any 964 el comte de Barcelona, Borrell II, casat amb Letgarda d'Alvèrnia, pelegrinà a la seva tomba. D'aquell monestir va emportar-se el monjo Gerbert, el futur Silvestre II, per portar-lo a estudiar a Ripoll i per a secretari del bisbe Ató de Vic. La versió més llarga de la seva vida fou publicada en 1614 per dom Marrier a la *Bibliotheca Cluniacensis*, amb notes d'André Duchesne (p. 65-114). Els estudiosos de la seva vida diuen que és un cas a part dintre de l'hagiografia de l'època medieval perquè

Santuari de Sant Grau (p. 83 i ss) on Girbal dona molta informació sobre aquesta advocació. Esmenta un llibre que no he pogut trobar, *Vida de S. Guerau Comte de Orliac y monjo de S. Benet*, per lo Licenciado Joseph de Montpalau, Barcelona 1664. Els goigs més antics que he vist són: *Goigs del gloriós abat sant Garau: la capella del qual està fundada en lo Terme de Tossa, Bisbat de Gerona* (En Barcelona per Jaume Suria al carrer de la Palla, any 1696). Gérard MATHON, «Géraldo di Aurillach», *Bibliotheca Sanctorum*, vol. VI, Roma, Città Nuova Editrice, 1966, p. 170-171. A. OLLERIS, *Gerbert. Aurillac et son monastère*. Clement, THIBAUD, 1862. Pedro de RIBADENEIRA, *Del Flos Sanctorum o libro de las vidas delos santos*, Madrid, 1608, p. 383-385.

fou sant, i honorat com a tal, sense haver estat clergue, abat, ermità ni haver patit martiri.

El llegendari català recull que, trobant-se sant Grau al nostre país, sentí que li arribava l'hora de morir. Els seus companys l'anaven traslladant de camí a Aurillac, d'on provenia. Durant aquest trajecte, mentre passava per les possessions de l'abat de Ripoll, sant Grau s'adormí i allí s'edificà una capella en nom seu, possiblement a Tossa de Mar.

Es representa sovint amb l'hàbit negre dels benedictins, amb atributs abacials encara que és més propi que vagi amb els vestits de noble i amb la maqueta de l'abadia que va fundar. L'acompanyen una olivera i una gerra d'oli. És considerat el protector de les produccions oliaires, del bestiar gros i de les parteres. També se l'invoca per tota mena de malalties i per protegir els camps. Era un sant amic de la justícia, sempre a punt de defensar els oprimits i ajudar els més necessitats.

El contingut

El bifoli que s'ha conservat tracta dels actes pietosos i d'un miracle que sant Grau va fer pocs dies abans de morir. És un resum del seu testament material i espiritual. Com en totes aquestes vides de sants, sempre hi trobem present l'element llegendari, els retalls d'una vida novel·lesca i extraordinària. El culte al sant, els miracles que fa com a representant d'una divinitat tenen una càrrega didàctica i emotiva important. Serveixen de model de conducta i d'exemple per al devot i fidel. El miracle com a manifestació d'una missió a la terra és testimoni d'una força sobrenatural que trenca els esquemes d'un temps i d'un espai considerat normal. Tenen la categoria de contes destinats a engrandir la imatge i la figura del sant patró arrelat a una parròquia o monestir. Quan els llegim, ens adonem que són històries amb elements folklòrics que enfonsen les seves arrels en tradicions paganes. El fet que aquest fragment de la vida de sant Grau estigui escrit en català mostra que la seva llegenda era ja accessible al gran públic. L'esperança que posaven en una

acció miraculosa d'aquest intercessor transformava la vida del penitent o del devot. A l'època medieval, Gregori de Tours amb els seus vuit llibres de miracles inaugura un gènere molt profitós, un complement de les *Vitae sanctorum* que servien d'il·lustració a clergues i predicadors que havien de buscar arguments fàcils i comprenedors quan sermonejaven per al poble ras.

La investigadora rossellonesa Dominique de Courcelles, que ha estudiat els *Flos sanctorum*, les vides dels sants i els goigs a Catalunya, explica que a la fi de l'edat mitjana les històries de sants tenen un gran fervor entre el públic lector, detall aquest que es pot resseguir en els inventaris *post-mortem* de llibres de biblioteques particulars o bé en les impressions d'obres a les imprentes. En una època d'enfrontaments socials i polítics, d'epidèmies i de malures, les històries edificants de vides de sants sempre són un recurs que tenen a mà els predicadors. Hi ha un lligam entre la mort dels sants i l'angoixa de la mort i l'esperança en el cel que tenen els homes:

En effet, ces textes permettent de comprendre comment les hommes à une époque donnée et dans une société définie conçoivent leurs rapports individuels et communautaires avec Dieu, par l'intermédiaire de saints, ces héros de la chrétienté, et comment ils représentent par des systèmes d'écritures et d'images le pouvoir du saint et de Dieu.⁽⁶⁾

Segons aquesta narració sant Grau, abans de morir, va fer edificar una església, va deixar en llibertat gent sotmesa i els va demanar que entre ells regnés la pau, l'amor i la concòrdia. Després s'encomanà al bisbe Amblardum. La seva mort fou molt sentida pels religiosos, desvalguts i altres homes del seu temps. Cinc dies abans de morir va fer el seu darrer miracle en el qual va fer brollar en una aspra muntanya una font que regalava vi per apaivagar la set dels seus acompanyants. Un cavaller malvat que, pel seu profit i conducta egoista, volia aprofitar-se dels dons sobrenaturals que oferia la font, va ser castigat. Des d'aquell moment la font rajà un vi aigualit.

6. *Les histoires de saints, la prière et la mort en Catalogne*, París, Publications de la Sorbonne, 1990, p. VIII.

El fragment acaba amb una apologia de sant Grau on és destaca la seva dedicació als pobres i als més necessitats. La mort terrenal del sant era el mitjà per arribar al paradís on tot és joia i alegria.

La llegenda de la font miraculosa, l'aigua de sant Grau, aquesta vegada sense vi, la qual tenia propietats guaridores per als malalts necessitats, fou recollida el segle XVIII a Tossa de Mar per Narcís Feliu de la Penya. Segons aquest cronista:

«En Tossa o en el territorio se halla el lugar a donde servió al Señor, penitente San Grao, y en él fabricada Iglesia a su protección, a la qual acude la piedad devota del Principado a recibir favores y cantar las Divinas alabanzas, por la fuente de gracias de una tinaja o vazija puesta en la iglesia a la parte de la epístola, en la cual cabe una carga de agua; esta tinaja se llena de agua en dos diferentes dias del año, uno en la vigilia del Santo y otro en el dia de san Marcos, y nunca mas se agua, y se saca para todo el concurso para toda Cataluña por la devoción, y para quantos van allá y siempre queda la mitad llena, para que nunca falte tan particular maravilla, y alivio a los pobres enfermos desta Provincia». ⁽⁷⁾

Com si es tractés d'un procés alquímic, el miracle de la font que raja vi, que narra el fragment que llegirem de finals del XV, que es transforma en la llegenda de l'aigua guaridora de l'església de Tossa, presenta una altra variant temàtica que Joan Amades recull al *Costumari Català*. En efecte, s'ha mantingut fins al dia d'avui una història semblant, a partir d'una gerra plena d'un oli miraculós:

«Conten que sant Grau tenia una gerreta d'oli en la qual hi cabien dues o tres xicles, però que mai no s'estroncava [...]. Quan el sant va morir, la seva comunitat va conservar aquella gerreta com una gran relíquia, puix que sempre en rajava tant d'oli com hom volia. Un marxant envejós va veure una manera de fer-se riquíssim comprant aquella gerreta, la qual mai no desdeia

7. *Anales de Cataluña*, vol.I, llibre I, Barcelona, 1709, cap. V, p. 13. A l'Arxiu Diocesà de Girona, *Lletres 1334-1420*, registrades per Josep MARIA MARQUÉS (U - 108, 2739, f. 60v) trobem la llicència donada als parroquians de Tossa, el dia 6 de setembre de 1408, perquè edificuin la capella en honor a sant Geráu a la muntanya dita Puig de Sant Guerau.

de rajar; va oferir-ne un gran tresor, i la comunitat va acceptar-lo, puix que li va venir molt bé per a refer el convent, que estava mig enrunat. Però, així que la gerreta fou del marxant, es va estroncar, i no va rajar-ne ni una miserable gota més d'oli. D'aquesta manera, el sant, des del cel, va voler castigar l'enveja del marxant. Abans, el dia d'avui [13 d'octubre], a les esglésies i capelles on es venerava sant Grau, es beneïa oli, que adquiria gran virtut remeiera, i se l'anomenava oli de sant Grau; era emprat per a guarir especialment bestiar boví, gràcia que perdia si se'l feia objecte del comerç».

Característiques del text. Llengua i estil

Fets els comentaris precedents, dedico unes ratlles a parlar de la llengua i l'estil. L'obra, que malaurament ens ha arribat molt deteriorada, tant pot ser expressió d'un original català com pot tractar-se d'unes pàgines d'una traducció llatina a la nostra llengua. El fragment de final del segle XV o de començament del XVI, a voltes dóna la impressió d'estar escrit en una llengua en fase de transició, en el pas del segle XV al XVI. Fem notar la presència d'alguns arcaïsmes, com *frecturants* coexisteix amb *frayturants*, aquest darrer ja documentat en Ramon Llull; *hoc encara*; *folch*; *defencions*, també documentat en Llull; *agé.y* i *y agué*.

Pel que fa a la grafia i la fonètica trobem vacil·lacions en la transcripció de les o/u àtones: *sospirava/suspirava/ suspirs*; en la v/b: *avans,ba metre*; en la representació de les vocals àtones a/e: *paraules, ere, darrers, làgrimas*; la grafia llatinitzant *sanct* al costat de *sant*. En el tractament dels perfets hi ha algunes formes del perfet perifràstic: *va dir, va metre*, etc.

L'estil és culte, molt elaborat. Per tal de fer la narració de la vida del sant més atractiva, l'autor incorpora a l'obra petits diàlegs:

—«Què feu aquí? Com no veniu?

—Senyor, moriu de set.

—Y com no aveu begut a Jordana, qui és avall?

—Senyor, llavós no avien⁽⁸⁾ set».

Algunes frases recorden els formalismes de l'*estil de la valenciana prosa*: «gitans moltes y enfinidas làgrimas, tots feian gran complanta y gran dol de pietat y de caritat de la gran cura que ell havia dels pobres y defencions dels frecturants».

El seu autor dóna molta importància a la forma que treballa a base de repeticions i reiteracions, amb l'ús calculat de frases paral·leles, binomis explicatius, apilonament de sinònims emparellats: «qui eres sostenidor del frayturants y mendicans, consolador dels desconsolats...».

Busca sempre la cadència de la frase, fent-la rítmica: «encontinent vingué sabor d'aigua y color de vi». Al llarg del text predomina la parataxi, és a dir, la presència de frases juxtaposades a força d'acumulació de conjuncions. Vegeu alguns exemples de les característiques descrites:

Cultismes: «jocunditat», «plorans», «gamegans», «frecturants».

Binomis explicatius, sinònims: «moltes y diverses»; «ajustat y congregat»; «franchs y absolts»; «sotmesos y servidors»; «benuyrat y beneyt»; «discòrdia ni dicensió»; «amor, concòrdia y dilecció»; «ben mantenguda y ben servida i onrada»; «lo meu folch y les mies ovelles»; «complanyan y s ploraven y cridaven».

Repeticions: «Ell sospirava, sospirava y deia... y cridava...y deia... que ell deia, recitava»; «aplegaren-se gran multitud de monjos y de clergues y de molts nobles hòmens y gran multitud de pobres y de molta altra gent y de gran multitud de poble»; «tant sanctament ha viscut...ha viscut molt pus meravellosament, ha viscut pus devotament».

8. *Avien*: cal entendre 'avfem'.

L'edició

Pel que a l'edició d'aquest fragment transcripc el text amb la màxima fidelitat possible amb l'observació de les normes previstes en aquests tipus d'edicions. Amb un doble // indico el canvi de foli. Tot i els meus esforços no he pogut trobar la font original, la *Vita Gerardi* d'on prové aquest fragment. La seva festa apareix en diversos calendaris encara que el Martirologi Romà l'ignori.

Agraïxo a les responsables de la Biblioteca Marià Vayreda d'Olot el seu ajut per localitzar aquest fragment i també les facilitats que m'han donat per fer-lo públic.

[Vida de sant Grau]

// [...] Amén, Señor. Anch que ell morís feu hedificar solemnement una església y en los altàs féu metre moltes y diverses relíquies de sans,⁽⁹⁾ que ell anà en Roma per aver grans relíquies y grans santuaris d'ellà y ab grans preg ell ho havia ajustat y congregat moltes y diverses coses ell avia donadas, y molts alous en la església de mossènyer sanct Pere de Roma. Molta gen y molts masips quí eren en sa potestat y en sa libertat jaquí franchs y absolts. Entre les altres coses manà a tots los seus sotmesos y servidors que entre ells no agués ninguna descòrdia ni dicensió, mas bona amor y concòrdia y dilecció. Acostant-se lo seu temps de la sua mort y del seu pensament manà que la església fos ben mantenguda y ben servida y onrada. Deia y manava que totes les coses y facultats de la església focen ben mantenguts y ben gordats.

9. Segons R. AUBERT, *Dictionnaire d' Histoire et de Géographie Ecclesiastiques* (DHGE); esmentat a la bibliografia, pels volts de 895, després de consultar-ho al papa Formosa, va donar a sant Pere la seves terres i riqueses que serviren per edificar una església sota l'advocació de sant Pere, la qual va enriquir amb les relíquies de sant Marçal i el calze de cristall de sant Pere.

Entre les altres coses ell fortment sospirava, suspirava y deia moltes bones paraules y cridava y deia: «O sancts beneïts de Déu, ajudau-me y sosteniu-me». En quescuna paraula que ell deia, recitava // aquestes sanctes paraules. Com ja la vigor y lo seu poder y les sues forces li defallisen, ell apellà un bisbe qui ere apellat Amblaridum, hom molt honorable y de bona vida. Y com ell fou davant mossènyer sanct Garau dix: «O pastor jo me n'yré a Nostre Señor. Coman vos lo meu folch⁽¹⁰⁾ y les mies ovelles». Encontinent se seguí gran fama per tota aquella terra que ell s'acostava a la mort. Aplegaren-se gran multitud de monjos y de clergues y de molts nobles hòmens y gran multitud de pobres y de molta altra gent y gran multitud de poble cridans y plorans y ab sanglots y ab sospirs gitans moltes y enfinidas làgrimas, tots feian gran complanta y gran dol de pietat y de caritat de la gran cura que ell avia dels pobres y defencion[s] dels frecturans.⁽¹¹⁾ Tots ensemps n'avien gran dolor y gran compació, diens aquestes paraules: «O Garau bon pastor y bon regidor qui serà aquell qui sia axí com tu, qui eres sostenidor dels frayturans y mendicans, consolador dels desconsolats, qual serà aquell// qui serà curós de pobres axí com vós éreu. Aquels qui ab ell eren y engir⁽¹²⁾ li estaven, se complanyan⁽¹³⁾ y s ploraven y cridaven y avien un gran doló[r]⁽¹⁴⁾ de aquest sanct hom mossènyer sant Garau y aquests trists y gemegamens faien tots jorns fins al dia que ell recté⁽¹⁵⁾ la sua sancta ànima a Nostre Senyor Déu verament benuyrat y beneyt. Aquest hom qui tant maravellosament y tant sanctament ha viscut en temps que ell vivia en àbit en tal hoc encara⁽¹⁶⁾ ha

10. *Folch*: 'ramat'.

11. *Freturans*: 'els que passen necessitat'.

12. *Engir*: 'al voltant'.

13. Llegiu *complanyien*.

14. *Dolo[r]*: el manuscrit diu *dolo*. Un escapçament en el marge dret de la guarda impedeix la lectura sencera del mot.

15. *Recté*: 'reté, tornar a algú'.

16. *Hoc encara*: "fins i tot". El DCVB afirma que en aquesta accepció, *hoc* s'usava sovint acompanyat de *encara*, com a reforç expressiu.

viscut molt pus maravellosament, ha viscut hi pus devotament. Al cap de sinch dias avans que mosènyer Sant Garau morís, feu aquest miracle. Mossènyer sanct Garau se partí de Orlach y amenà-sse'n ab ell molts religiosos y molts nobles hòmens envers sant Sirch de la còpia (sic),⁽¹⁷⁾ y quan fou en la montanya de una costa qui a nom Muaurel, ells se n'anaren a seure y mossènyer sanct Garau dix-los : «Què feu aquí? Com nó veniu?» «Senyor, morim de set». «Y com no aveu begut a Jordana, qui és avall?» «Senyor, llavós no avien set». Mossènyer sanct Garau dix a un servidor seu qui avia nom Alziart: «Leva aquella pedra», y no la pogué levar. Dix mossènyer sant Garau: «O malvat, quants de pecats // ha en tu». Y va dir a un infant petit: «Leva-la, tu infant». O féu encontinent y agué una font de vy de la qual begué tothom. Y açò fou quant mossènyer sant Garau finà sos darrés dias. Al cap de sinch dias fet, agé-y⁽¹⁸⁾ un cavaller, après que ells fou mort ba metre pena de mort que ningú no begués del dit vi si donchs no'l pagassen. Encontinent vingué sabor d'aygua y color de vy. O, benaventurat és lo dit mossènyer sant Garau car verament ell és curós dels pobres frecturans. Mentre que los seus servidors estaven engir, ells plorans y gamegans, ell estava molt alegre y demostrava en si gran fecunditat que no avia paor de morir, car un hom que sia just nos tem de la mort car saben bé que la glòria de paradís lus està aparellada, confien de la misericòrdia de Déu, car referit és que lo just en la sua mort confia en Nostre Senyor que ha ben servit.

17. *Còpia*: no acabo d'entendre el significat d'aquest mot. Es tracta d'un topònim?

18. *Agé-y*: 'hi hagué'.



Goigs en llahor del gloriós Abat

SANT GRAU,

quals preciosas relíquias son veneradas en la hermosa Capella de
SANT ROCH,
en la parroquia d' Olot, Bisbat de Gerona.

TORNADA.

Paig que als deus qui 'ns im-
Favors divins alcansau, [plora
Protegions ara y sempre
Portentus Abat, sant Grau.

COPLÉS.

De noble linatge fill
Que honra la terra de França,
Ja de tots mereix lloang,
I'e vostra infantesa 'l brill;
Paig, de virtut clar espill;
Exemple a tothom donau...
Protegions etc.

Vostre tendre parentut,
Com rosa d' amor excess,
Te rich perfum de pureza,
Flayres de tota virtut:
De las gracias que heu relui
Sentí tothom 'l olor suau...

Jove, noble Caballer,
Fou en las Palans figura...
Titols, riquesa, hermosura
Vos donau lo loch primer...
De tots, generós, sencer
Soldat de Cristo, triunfau l...

Per no perdre l' innocencia.
Ah que 'l Cel vos enriqueix,
Ja que 'l non vos favoreix,
Fugiu del món la opulencia,
Y, en la apartament y ausencia
Del món, sols a Deu lloiscau...

Del Gran Benet la milicia
Ah paig sa llureya 'ns dons;
La Sacerdoti 'ns corona,
Y 'ns ensalça la justicia...
Abat, com obra propicia
Vostres salutis airtiga...

La caritat que 'us inflama,
Y ah dolcos llasos vos lliga,
Vos fa correr ah fatiga
Per tot l'ont lo zel vos claria:
Fugint, lo dimoni, brams,
D' l'ont las vicis arrencau...

Me d' anys y merits la terra
Deixeu per rebre la gloria
La palma de la Victoria,
Guaanyada ah tant sants guerra.
Si 'l perat aquí 'ns desterra
Nostres grillons deslliga...

Devant de Deu, poderis,
Vos plauen de nostres maís,
Y a personas y animals
Donau salut y repus:
Relíquias del vostre Cos,
Com rich tresor, nos deixau...

Per gravis, humilment rebuda
Anar, de llansos hoi singot;
Y D'alt y 'l volubastge sent
A demanar nostra ajuda...
Prenda ah tant amor volguda
D'oni a tots salut y pau...

En esta hermosa Capella
Sei molt honoris teniu,
Prop la Verge, que sonriu
Ata ofens pindosa y hella...
També amparemos ah Ella,
Paig d' Ella tant prop estau...

Als deus que ou vos confian
Tresors divins alcansau!
Socorreus ara, y sempre,
Portentus Abat, sant Grau!

¶ Ora pro nobis Beate Gerarde. ¶ Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

ORACIÓ.

Intercessio nos quaesumus, Domine Beati Geraldii Abbatis commendet, ut quod
nostris meritis non valeamus, ejus patrocinio assequamur. Per Christum Dominum
nostrum. ¶ Amen.

Olot: Impremta de Juna Bonet, Calle Mayor, num. 3.—1892.

Un fragment de la vida de sant Grau